

Folketingets Socialudvalg
Christiansborg

Dansk Blindesamfund
Landsforening af blinde
og svagsynede i Danmark

København, 20. marts 2009

Vedrørende Ankestyrelsens afgørelse om merudgifter

Dansk Blindesamfund ønsker at henlede Socialudvalgets opmærksomhed på den nedenstående principafgørelse fra Ankestyrelsen (bilag 1). Dansk Blindesamfund har rettet henvendelse til Ankestyrelsen på baggrund af denne sag, og brevet, samt et ministersvar vedlægges.

Baggrunden er, at vi i Dansk Blindesamfund er bekymrede over, at den nyeste lovændring af § 100 tilsyneladende ikke har den af Folketinget ønskede effekt. Der er i den omtalte afgørelse tegn på, at Ankestyrelsen vil fortsætte sin restriktive praksis. Efter vores mening er den eneste løsning, at ændre på bekendtgørelsen om merudgifter. Det bør være afgørende for myndighedernes vurdering, at følge lovens ord om, at give mennesker med funktionsnedsættelse kompensation for deres merudgifter. Som bekendtgørelsen er udformet nu, vil den fortsat fungere som et ekstra "filter" i forhold til lovens ordlyd. Det betyder, at det ved en restriktiv fortolkning kun er borgere, som er ude af stand til at klare sig, der kan få tilkendt merudgiftsdækning – jf. myndighedens fortolkning af, at en funktionsnedsættelse skal have "indgribende karakter" før merudgifter kan dækkes.

Ifølge FNs handicapkonvention er det medlemsstaternes pligt at sikre, at personer med funktionsnedsættelse ikke bliver diskrimineret, og kan leve på lige fod med andre borgere i samfundet. Bestemmelsen i merudgiftsbekendtgørelsen indebærer, at borgeren skal igennem en omfattende vurdering af, hvorvidt personen fx selv kan smøre en mad, tage en bus eller vaske hår. Reglen er ikke blot en stor belastning administrativt. For mange personer med funktionsnedsættelse giver udøvelsen af denne vurdering en oplevelse af nedværdigelse, fordi de skal fremhæve alle deres begrænsninger og dårlige sider. Resultatet er ikke bedre afgørelser. Resultatet er afgørelser, som er i strid med konventionens krav på respekt på for menneskets værdighed, krav på lige muligheder og fuld inklusion.

Dansk Blindesamfund vil derfor opfordre til, at bestemmelsen i merudgiftsbekendtgørelsen om at funktionsnedsættelsen har "indgribende karakter", tages ud ved første givne lejlighed, så det kun er lovens ord, der er afgørende for tilkendelse af merudgifter.

Vi vil fortsat orientere Socialudvalget om lignende afgørelser fra Ankestyrelsen, og udvalgets medlemmer er velkomne til at henvende sig, hvis de ønsker yderligere oplysninger.

Med venlig hilsen
Arne Pedersen, FU medlem

Principafgørelse om: merudgifter - synshandicap - selvhjulpen

Lov: Lov om social service - lovbekendtgørelse nr. 979 af 1. oktober 2008 - § 100, stk.1

Bekendtgørelse: Velfærdsministeriets bekendtgørelse nr. 1124 af 25. november 2008 om nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse § 1, stk. 1 og § 1, stk. 2

Resumé:

Der kunne ikke ydes dækning af merudgifter til en ung kvinde, der led af en fremadskridende øjenlidelse, da hun ikke var omfattet af den personkreds, der var berettiget til dækning af merudgifter.

Begrundelsen var bl.a., at kvinden var selvhjulpen i hverdagen, og at det ikke var åbenbart, at hendes funktionsevne inden for kortere tid ville blive yderst begrænset og medføre, at hun blev afhængig af yderligere hjælp.

Sagsfremstilling:

En 19-årig ung kvinde led af en fremadskridende øjenlidelse. Hun kunne ikke se i stærkt sollys, tussmørke og mørke. Hun havde et aftagende synsfelt med kun 10 grader tilbage.

Kvinden startede på VUC i 2007. Hun benyttede stok, når hun færdedes ude, og nogle gange anvendte hun førerhund. Hun havde til tider svært ved at tage bussen eller i det hele taget komme ud på grund af en angst, hun havde udviklet som følge af øjenlidelsen.

Kvinden ansøgte kommunen om dækning af merudgifter efter servicelovens § 100, idet hun tidligere havde fået merudgifter dækket efter § 41 til tøj, transport og el.

Kommunen gav afslag på ansøgningen med den begrundelse, at hun ikke var omfattet af personkredsen i servicelovens § 100, stk. 1, idet kommunen ikke fandt, at hendes lidelse var af så indgribende karakter i den daglige tilværelse, at det medførte, at der måtte sættes ind med betydelige hjælpeforanstaltninger. Kommunen henviste i sin vurdering blandt andet til, at det, at kvinden var bevilget taxakørsel til VUC, ikke var en sådan betydelig hjælpeforanstaltning.

Nævnet ændrede kommunens afgørelse, idet nævnet mente, kvinden havde en tilstrækkelig nedsat funktionsevne til at være omfattet af personkredsen i servicelovens § 100.

Nævnet lagde vægt på, at kvinden havde en fremadskridende øjenlidelse, og at hun på nuværende tidspunkt var meget begrænset af sin lidelse, idet hun alene i begrænset omfang kunne deltage i hverdagslivet på grund af sin angst, som hun havde udviklet i takt med forværringen af sin øjenlidelse.

Nævnet bemærkede, at det, at hun var selvhjulpen i hverdagen med at varetage den personlige pleje og deltage i madlavning, og at der (endnu) ikke var iværksat betydelige

hjelpeforanstaltninger eller bevilget særlige hjælpemidler, ikke kunne føre til et andet resultat, idet nævnet vurderede, at det alligevel var et spørgsmål om kort tid, før hun var afhængig af yderligere hjælp og støtte.

Kommunen anførte i sin klage over nævnets afgørelse, at denne fandtes at være i strid med Principafgørelserne C-25-05 og C-27-07, dels hvad angik varetagelse af den personlige pleje og daglige praktiske gøremål, dels hvad angik iværksatte, betydelige hjelpeforanstaltninger. Kommunen undrede sig over nævnets henvisning til, at det var et spørgsmål om kort tid, før hun var afhængig af yderligere hjælp og støtte. Der var ikke aktuelt iværksat betydelige hjelpeforanstaltninger, og det var kommunens opfattelse, at kvinden burde henvises til på ny at rette henvendelse, når forholdene ændrede sig.

Ved genvurdering af sagen fastholdt nævnet sin afgørelse. Nævnet vurderede, at da der var tale om en så fremadskridende lidelse, hvormed kvinden næsten var blind, måtte der tages særligt hensyn til hendes muligheder for at kunne deltage på lige fod med andre såvel i daglige aktiviteter som i uddannelse/arbejdslivet, uanset at hun havde en selvhjulpenhed og ingen betydelige hjelpeforanstaltninger, som ifølge Principafgørelserne C-48-06, C-25-05 og C-27-07 ville have afskåret hende fra at være omfattet af personkredsen i servicelovens § 100.

Sagen blev behandlet i principielt møde med henblik på afklaring af personkredsen for merudgifter i forhold til personer med synshandicap, hvor lidelsen var fremadskridende.

Afgørelse:

Ankestyrelsen traf afgørelse om, at kvinden ikke havde ret til dækning af nødvendige merudgifter, da hun ikke fandtes at have en så nedsat funktionsevne, at hun var omfattet af personkredsen i servicelovens § 100, stk. 1.

Ankestyrelsen anførte, at synshandicappede efter en konkret og individuel vurdering kunne være omfattet af den personkreds, der kunne modtage merudgiftsydelse. Afgørelsen beroede på, om synshandicappet for den enkelte havde konsekvenser af indgribende karakter i den daglige tilværelse, og om synshandicappet medførte, at der måtte sættes ind med betydelige hjelpeforanstaltninger. Ankestyrelsen henviste i den forbindelse til Principafgørelse C-48-06.

Ankestyrelsen lagde ved afgørelsen vægt på, at selv om kvindens synshandicap gav hende gener, kunne hun færdes uden for hjemmet og deltage i forskellige aktiviteter. Desuden var hun selvhjulpen i hverdagen.

Ankestyrelsen lagde endvidere vægt på, at der ikke var iværksat betydelige hjelpeforanstaltninger til afhjælpning af hendes funktionsnedsættelse i forhold til den daglige tilværelse.

Ankestyrelsen lagde desuden vægt på, at det i en ca. 2 år gammel udtalelse fra øjenafdelingen var oplyst, at kvindens øjensygdom var ganske langsomt fremadskridende, og at det i et aktuelt journalnotat fra øjenafdelingen tillige var oplyst, at hendes syn var

nogenlunde uændret.

Ankestyrelsen mente på den baggrund, at det ikke var åbenbart, at kvindens funktionsevne inden for kortere tid ville blive yderst begrænset og medføre, at hun blev afhængig af yderligere hjælp.

Ankestyrelsen mente derfor ikke, der var grundlag for at pålægge kommunen at yde kvinden hjælp til dækning af merudgifter.

Samtidig henviste Ankestyrelsen kvinden til at rette henvendelse til kommunen, hvis hendes behov for støtte skulle ændre sig.

Ankestyrelsen ændrede således det sociale nævns afgørelse.

Ankestyrelsen
ast@ast.dk

Dansk Blindesamfund
Landsforening af blinde
og svagsynede i Danmark

København, 20. marts 2009

Vedrørende Ankestyrelsens principafgørelse nr. 51-09

Dansk Blindesamfund ønsker med denne henvendelse at gøre Ankestyrelsen opmærksom på en princip afgørelse om merudgifter, hvor det er vores opfattelse, at der er sket en fejl. Afgørelsen er truffet ud fra ordlyden i de gamle regler fra bekendtgørelsen om merudgifter, og er dateret den 18. december 2008 - efter at de nye regler var trådt i kraft.

Vi undrer os i Dansk Blindesamfund over, at Ankestyrelsen - på trods af lovændring og ændringen af bekendtgørelsen om merudgifter, og den fokus der i lovgivningsprocessen, har været på at få ændret den seneste praksis på området:

- For det første træffer en afgørelse, efter at de nye regler er trådt i kraft, som klart giver et ringere resultat for borgeren, end hvis man havde valgt at anvende det nyeste retsgrundlag. Ankestyrelsen har selv ifølge ministersvar på spm. 156 af 12. februar 2009 (vedlagt), udtrykt at styrelsen efter en konkret vurdering i en afgørelse vil anvende det nyeste retsgrundlag, bl.a. afhængig af om det vil være til borgerens fordel. Dansk Blindesamfund håber ikke at Ankestyrelsens valg af, at anvende det gamle retsgrundlag efter § 100 er et udtryk for, at Ankestyrelsens ikke finder at de nye regler er til borgerens fordel.
- For det andet ligger afgørelsen nu på Ankestyrelsens hjemmeside som en ny principafgørelse uden omtale af, at reglerne er ændrede og tværtimod med en henvisning til de regler, der er gældende nu. Dette kan ikke andet end blive tolket af kommunerne som en fortsættelse af gammel praksis.

Dansk Blindesamfund ønsker Ankestyrelsens tilbagemelding på ovenstående.

Med venlig hilsen

Arne Pedersen, FU medlem

Dato: 12. februar 2009

Under henvisning til Folketingets Socialudvalgs brev af 8. januar 2009 følger hermed velfærdsministerens endelige svar på spørgsmål nr. 156 (SOU Alm. del). Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Line Barfod (EL).

Spørgsmål nr. 156:

"Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 19. december 2008 fra Danske Handicaporganisationer vedrørende konkret sag om afslag på merudgifter, jf. SOU alm. del - bilag 160."

Svar:

Det fremgår af henvendelsen af 19. december 2008 fra Danske Handicaporganisationer, at man efterspørger Velfærdsministeriets holdning til forskellige problemstillinger i tilknytning til en konkret afgørelse truffet af Det Sociale Nævn i Region Syddanmark om merudgiftsydelse efter servicelovens § 100. Blandt andet rejses der tvivl om, hvorvidt det sociale nævns afgørelse strider mod de intentioner, der lå bag de ændrede regler om merudgiftsydelsens personkreds, og hvorvidt det sociale nævn har lagt det korrekte retsgrundlag til grund for sin afgørelse om afslag på merudgiftsydelse.

Henvendelsen fra Danske Handicaporganisationer giver indledningsvis anledning til at bemærke, at Velfærdsministeriet ikke er klageinstans i forhold til konkrete myndighedsafgørelser på det sociale område. På den baggrund kan Velfærdsministeriet ikke tage stilling til, om en konkret afgørelse truffet af eksempelvis en kommune eller et socialt nævn er mangelfuld eller ej. I det omfang der opstår tvivl om, hvorvidt en afgørelse truffet af et socialt nævn er lovlig, må en klageberettiget person søge tvivlsspørgsmålet indbragt for Ankestyrelsen i henhold til reglerne herom i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Formålet med de ændrede regler om merudgiftsydelsens personkreds er at bringe den kommunale praksis tilbage til det gældende før sommeren 2007. Det synes, som om praksis siden sommeren 2007 har taget udgangspunkt i en vurdering af enkelte elementer af borgerens funktionsnedsættelse frem for en helhedsvurdering. Der har været eksempler på, at der er blevet lagt afgørende vægt på evnen til i overvejende grad at varetage personlig pleje, eller evnen til at deltage i huslige gøremål. Det synes desuden, at der stilles stadig større krav til antallet og arten af hjælpeforanstaltninger. Det er denne udvikling i praksis, som er søgt ændret ved de nye regler.

Det er således den samlede vurdering af funktionsnedsættelsen i forhold til den daglige tilværelse, og de deraf affødte behov for kompensation for merudgifter, der er afgørende for berettigelsen til merudgiftsydelsen. Der skal derfor foretages et konkret og individuelt skøn over den pågældendes muligheder for at klare sig i sin daglige tilværelse.

Det bemærkes i forhold til de sociale nævn, at det er op til nævnene selv at holde sig orienteret om udviklingen i reglerne på det sociale område. Der vil derfor ikke fra Velfærdsministeriets side blive taget initiativ til en særskilt information af nævnene.

I forhold til spørgsmålet om, hvilket retsgrundlag der er korrekt at anvende, har Ankestyrelsen overfor Velfærdsministeriet oplyst, at styrelsen ikke har nedskrevet praksis eller andre nedskrevne retningslinjer for

håndtering og fortolkning af spørgsmålet om, hvilket retsgrundlag (gældende og/eller historisk) det sociale nævn skal lægge til grund for sin afgørelse i en situation, hvor det relevante retsgrundlag er blevet ændret i perioden mellem den påklagede kommunale afgørelse og nævnets afgørelse. Ankestyrelsen har endvidere oplyst, at styrelsen i almindelighed vil afgøre sagerne efter de dagældende regler og i afgørelsen bemærke, at der er kommet nye regler på området. Det vil dog altid bero på en konkret vurdering, herunder af om den ny lovgivning skærper kriterierne for at give ydelsen, eller den er til fordel for borgeren.

Karen Jespersen

/ Morten Starch Lauritsen